

Újszilvás: észszerű növekedés

Interjú Dr. Petrányi Csabával¹

Újszilvás Község Önkormányzata (2023. október 17.)

1. Mikor, illetve milyen körülmények között találkozott először a települések fejlődését segítő okos megoldásokkal?

Itt a ceglédi kistérségben Ceglédbercel szintén nagyon innovatív település és körülbelül három évvel ezelőtt készítették egy okos településcsomagot, ami komoly média visszhangot kapott és ekkor hallottam először én is ezekről a fejlesztésekről.

2. Hogyan inspirálta ez saját településének fejlődését? Illetve hogyan látja, milyen helyi kihívásoknak vagy a térségben megjelenő igényeknek való megfelelésben tud segíteni a digitális technológia?

Itt Újszilváson tulajdonképpen mindig is a racionalításra törekedtünk, az önkormányzatnak mindig az volt az alapelve, hogy csökkentsük, illetve ésszerűsítsük az intézményeink és infrastruktúránk költségeit. Ennek vannak személyi kérdései, vannak energia csökkentési kérdései, és utóbbi tekintetében mi 2010 óta erősen a megújuló energiák használatát preferáljuk, sőt a legelső megújuló energia projektünk valójában 2007-es. Az első komolyabb, geotermikus energia beruházásunk 2010-ben történt, a Norvég Alap támogatásával. E fejlesztésnek köszönhetően lényegében felhozzuk a vizet 33 fokra, 440 méter mélységből, amit 30 fok fölött már termálnak hívhatunk, majd levesszük a hőt a 33 fokos vízből a gépházakban hőszivattyúkkal, hőcserélőkkel, és gyakorlatilag 16 fokra lehűlve megy a vízműbe, ahol kezeljük mangánra, vasra, ami határérték feletti, és végül ivóvízzé alakítva elfogyasztja a település.

E megújuló energiaforrásokon alapuló projekteknek nagyon pozitív lakossági fogadtatása van, aminek komoly háttere, hogy én és a Képviselő-testület nagy legitimitással rendelkezünk, én 2002 óta, 21 éve vagyok polgármester, előtte pedig 7 évig jegyzője voltam a településnek, tehát hisznek az emberek bennünk, vagy legalábbis ez volt az elmúlt időszak tendenciája. Jövőre pedig majd meglátjuk, hogy ez tart-e még. Amit mi kezdeményezünk jó szándékkal új technológiák bevezetését, innovációkat, abban mindenre nagyon büszkék az emberek, például ilyen büszkeségünk, hogy Újszilváson az óvoda és az iskola is öko-minősítéssel rendelkezik. A természetközeli megoldások alkalmazását a gyerekek már kisgyermekkorban elkezdik megismerni a gyakorlatban, és az óvodában megtanulják, hogy mi az a napelem és mi az a geotermikus energia, utána pedig ezt specializálják tovább, még részletesebb tudássá az általános iskolában, ahol például saját kis kertjük van, amit ők gondoznak.

---

¹ Újszilvás polgármestere

Kerekerdő Óvoda

Nyeletőkút

Termelőkút

Általános Iskola

Faluház

Polgármesteri Hivatal

*Megújuló energia az önkormányzat által fenntartott közintézmények fűtésében:
földgáz helyett geotermikus energiával*

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

ÖKO-Óvoda, ÖKO-Iskola

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

3. A saját térségében felhívná-e a figyelmet valamilyen példa értékű kezdeményezésre e tekintetben?

Az elmúlt tíz-tizenöt évben rengeteg innovációt bevezettünk a település működésébe, de amikben igazán jók vagyunk, azok a megújuló energiák alkalmazása. Voltunk napkorona bajnokok az országnak, falumegújítási díjat nyertünk 2011-12-ben úgy, hogy Magyarországot mi képviseltük, és 2012-ben 29 európai település közül második helyen végeztünk.

A 2010-es geotermikus fejlesztésünk után 2011-ben adtuk át Magyarország legnagyobb naperőművét, egy napkövető rendszeres 400 kilowattórás csúcsteljesítményűt, ami jelenleg is a legnagyobb Magyarországon.

400 kWp teljesítményű, hálózatra kapcsolódó fotovoltaikus rendszer Újszilváson

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Magyarország legnagyobb naperőműve 2011-ben

Kép forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Majd 2015-től elkezdtük építeni az uszodát, amely fejlesztés 6 éven keresztül zajlott. Ezzel gyakorlatilag egy olyan 3 ezer négyzetméter hasznos alapterülettel rendelkező uszodát építettünk, ami páratlan az országban, mert tényleg megújuló energiákkal működik, napelemek és hőszivattyú kombinációjával, és teljesen automata rendszerrel (gyakorlatilag összesen egy fő biztonsági felügyeletet szükségeltet műszaki részről). Üzemeléskor 150 KW napelem termeli a vizeket melegen tartó, valamint fűtést biztosító hőszivattyúk elektromos energiájának 80 %-át, így az ország egyik legtakarékosabb uszodaintézménye.

Újszilvási Tan- és Sportuszoda

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Emellett van egy 450 adagos konyhánk is, ahova mi termeljük helyben a mezőgazdasági nyersanyagokat, saját dolgozóinkkal. Van továbbá egy 100%-os gyümölcslé üzemünk is, amit a 6-7 hektáros, intenzív öntözéstechnológiás gyümölcsösünkből látunk el. Továbbá termesztünk csemegepaprikát, krumplit, hagymát, mint hagyományos nyersanyagokat a konyhára, és ezzel biztosítjuk az egészséges étkeztetéshez az egészséges nyersanyagot a lakosság, a gyerekek részére, valamint az idősek számára is, ugyanis két idősek otthona van a településen.

1000 m² fóliaház létesítése Újszilváson

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Egészséges nyersanyag biztosítása a közüzemi étkeztetéshez Újszilváson

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Gyümölcsle készítő üzem létrehozása Újszilváson

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Szintén érdekes megoldás, hogy például az egyik idősotthonban infra fűtőtestek működnek, részben napelemes kompenzációval, amik a lakóknak 2-3 Celsius-fokkal magasabb hőmérsékletet, hőérzetet biztosítanak, mint mondjuk egy gázfűtéses vagy egy radiátoros fűtés.

Infrafűtés Újszilváson

Kép forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

- 4. Egy digitális technológiai megoldás bevezetése jelent-e bármiben különbséget vagy összetettebb feladatot az egyéb településfejlesztési beavatkozásokhoz képest? Például rejthet-e egy óvodafelújítással vagy egy fűtér rekonstrukcióval összehasonlítva egy okostelepülés projekt bármilyen további tervezési, finanszírozási, illetve fenntartási sajátosságokat?**

A tervezés, mint minden településfejlesztési beavatkozás előtt, itt is nagyon fontos, 2002-ben már mi is elkezdjük a saját fejlesztési tervünket megalkotni, a másik kulcstényező pedig a települési tervek megyei szintű fejlesztésekbe való integrációja. Utóbbi tényezőnek köszönhetően, például egy kerékpár fejlesztési tervben is nagyot tudtunk előre lépni. Volt régen

egy regionális léptékű kerékpárútvonal, amit Tiszakécske és Vác között terveztek, és mivel ennek pont részese volt Újszilvás is, Abony irányából Tápiószele irányába, mi most a közigazgatási, és a lakott területi részeken is teljes mértékben végig tudunk menni kerékpárral a településen, ezen az útvonalon, és ez mellett még külterületen is hozzá tudunk tenni körülbelül öt kilométert ehhez. Ennek mentén pedig rengetegen járnak kerékpárral a településen.

A finanszírozás szempontjából összetett a helyzet, itt a 6 éven keresztül történő uszodafejlesztésben, mivel az önkormányzatnak alacsony költségvetési mozgástere van, legalább 5 éves költségvetési többlettel kellett rendelkezni, hogy belevághassunk. Emellett vett fel az önkormányzat még 160 millió forint hitelt, majd gyakorlatilag a kormány adott hozzá még 100 milliót, és egyébként körülbelül olyan 600 millió forintot adott hozzá a jogszabályi lehetőség is, aminek mentén született a Magyar Vízilabda Szövetség támogató határozata. (Tehát összességében a belekerült a fejlesztés egymilliárd Forint plusz áfába, amely most jelen pillanatban 3-4 milliárdot ér két évvel a projekt befejezése után.)

Vagyis a hosszú távú tervezés, a stratégia szintén nagyon fontos. A Képviselő- testület itt egyrészt azt látta meg, hogy Cegléd az úszás és vízilabda sportok utánpótlása tekintetében nem rendelkezik kellő vízfelülettel, ahhoz, hogy a térséget kiszolgálja sportok szempontjából, másrészt pedig időközben egy általános iskolánk református üzemeltetésben, ráépítve az uszodára oktatási sportiskolává változott, ezzel megteremtve a településünk kistérségi fontosságát e tekintetben is. Tehát az itteni hatékonyságot és oktatást célzó fejlesztések nem felülről vezérelt módon, hanem alulról és helyben építkezve, általunk valósultak meg, úgymond mi szenvedtük végig ezt a 6 évet és a fenntartást is nekünk kell megszervezni, amely nem könnyű, de összességében én úgy gondolom, jó úton vagyunk.

Sportcentrum épülete Újszilváson

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

- 5. Vannak -e olyan kulcstényezők, tanulságok, amelyekre az említett fejlesztési beavatkozások során derült fény, és amivel érdemes lenne előre számolni akár a települések vezetésének, akár a helyi lakosoknak vagy helyi vállalkozásoknak mielőtt belevágnak egy ilyen projektbe?***

Bármilyen okos jellegű vagy digitális, vagy innovatív projektbe lép bele egy önkormányzat, a kulcsemberek bevonása, akár a Képviselő- testület, akár az érintett intézményvezetők vagy a helyi vállalkozók megszólítása, elengedhetetlen. Részben azért, hogy mindenki tudjon vele azonosulni, és szakmailag is legyenek felvilágosítva, hogy itt mi fog történni, mert egy település hitelének megteremtése és megőrzése, vezetése az nem egy egyszemélyes munka, hanem egy csapatmunka. Nagyon fontos, hogy ebben részt vegyen minden érintett szereplő, az intézmények vezetői, a testületek, a hivatal, akik aktívak a település életében, a civil szervezetek is, például nálunk legalább tíz aktív civil szervezete is van a településnek. A vállalkozókat, ha érintettek, szintén szükséges bevonni. Tehát azt gondolom, hogy mindenképpen ez egy nagyon-nagyon fontos dolog, hogy már az elején meg kell szólítani és közben is, a projekt végrehajtása során is minél szélesebb körben be kell vonni a feleket.

6. A problémamegoldási és projektvégrehajtási kapacitások nagy jelentőségűek a megvalósítás során – milyen megküzdési stratégiákat és szemléletmódot ajánlana azoknak a településeknek, településvezetőknek vagy akár helyi vállalkozásoknak, akik a hatékonyság érdekében már megkezdtek a digitális technológiai megoldásokra való átállást?

Fontos pont Újszilvás példájában, hogy egy ilyen léptékű, egymilliárdos projektnél, mivel szűkös pénzből jött össze, még projektmenedzsert sem tudtunk megfizetni, aki összehozta volna a kivitelező és a szakmérnökök csapatát, úgyhogy itt az önkormányzatnál voltak a koordinációs feladatok is, amit végül én vezettem, egy személyben. Ugyanakkor maga a működtetés időközben már profi módon, komolyabb rendszerrel került megszervezésre. Ennek keretében van egy Újszilvási Sportegyesület, amely működteti intézményi szinten az uszodát, önálló vezetővel, önálló műszaki igazgatóval, emellett 3 uszodagépész, 3 úszómester, pénztárosok és takarítók is egyaránt közreműködnek a fenntartásban. Jóllehet, főleg a munkabér költségek miatt az uszoda még nem tudja megteremteni a teljes fenntarthatóságát pénzügyileg, a „lyukat” az önkormányzat pótolja. Nekünk ugyanis létkérdés, hogy az uszoda, annak fiatalokat vonzó ereje felértékelje a települést és az itteni ingatlanokat.

7. Milyen lehetőségeket lát a technológia alkalmazásában a jövő településeit illetően?

Itt Újszilváson a tavalyi évben elkészítettük az egyik utca LED-es megoldással működő közvilágítását, ahol önálló érzékelőkkel az oszlopok mindig képesek mérni és reagálni az adott fényviszonyokra. (Például, ha holdvilágos az éjszaka, akkor nem világítja meg annyira az utcát, kevesebb energiát felhasználva.) Ezt szeretnénk majd kiterjeszteni valószínűleg az egész településre, takarékosági okoknál fogva.

Maradva továbbá a megújuló energiákban rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázása mellett, olyan napelemes parkolókat szeretnénk létesíteni, ahol akár elektromos autótöltés is meg tudna valósulni, továbbá olyan összetettebb megoldásokat is alkalmaznánk, ahol intézmények számára akkumulátorra is tudna áramot termelni egy adott napelemcsoport, tehát napközben az épületek számára, este pedig például egy parkoló vagy közterületek megvilágítására lehetne fordítani ezt az energiát.

Napelemes kandaláberek Újszilvás

Képek forrása: Újszilvás Község Önkormányzata

Emellett a sportcentrum és a kultúrház környékén, ahol a fiatalok gyakrabban megfordulnak, okos padokat is szeretnénk telepíteni.

A későbbiekben az önkormányzat részéről szintén komoly terv, hogy az Európai Unió által adott jogszabályi lehetőségekkel élve, a megújuló energiaforrásokon alapuló, decentralizált energiatermelést és -felhasználást támogatva, szeretnénk majd mi is egy energiaközösségnek részesei lenni.